

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

**для здобуття освітнього ступеня бакалавра
за іншою спеціальністю (зі скороченим терміном навчання)**

**Спеціальність - 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма - «Міжнародні економічні відносини»**

Львів 2024

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра: Галузь 29 «Міжнародні відносини»; Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»; Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» (скорочений термін навчання) на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, магістра), здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин факультету міжнародних відносин, протокол №6 від 05.02.2024 р.

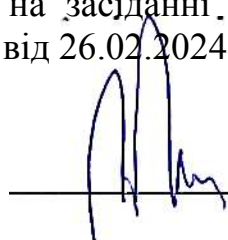
Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

 проф. І.М. Грабинський

05 лютого 2024 р.

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра: Галузь 29 «Міжнародні відносини»; Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»; Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» (скорочений термін навчання) на основі ступеня бакалавра (ОКР спеціаліста, магістра), здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) затверджена на засіданні Вченої ради факультету міжнародних відносин, протокол № 3 від 26.02.2024 р.

Голова Вченої ради факультету міжнародних відносин

 проф. М.З. Мальський

26 лютого 2024 р.

Актуальність та значення курсу. Характерною рисою сучасної світової економіки є її глобалізація, посилення панування транснаціональних корпорацій і банків. Інтернаціоналізація економічного і громадського життя породжує нові можливості для ведення підприємництва (бізнесу), у тому числі й міжнародного. Приватні фірми і державні підприємства мають численні міжнародні контакти і ділові відносини із зарубіжними партнерами.

Така діяльність неминує супроводжується появою серйозних проблем і ризиків, що зумовлені складністю процесів ведення бізнесу, необхідністю швидкого пристосування до нових реальностей. Нові умови діяльності потребують нових знань у сфері міжнародної торгівлі та міжнародних інвестицій.

Метою фахового випробування з даного курсу є засвідчення, наскільки вступники опанували основні положення теорій сучасної міжнародної торгівлі та міжнародних інвестицій, методи і прийоми міжнародних економічних відносин, що формуються в рамках Світової організації торгівлі.

Завданням підготовки до фахового випробування є демонстрація вступниками компетенцій щодо: сучасних теоретичних основ і середовища міжнародного бізнесу, сучасних технологій управління торговельними та інвестиційними потоками, методів розв'язання ними ключових проблем розвитку в умовах глобалізації економіки; формування вмінь застосувати методи та інструментарій сучасних теорій міжнародної торгівлі та інвестицій на українських підприємствах.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття, основні визначення та історія виникнення міжнародних економічних відносин.

Актуальність, предмет, об'єкт та завдання вивчення курсу. Методи та методики вивчення курсу. Структура курсу. Характеристика літератури, рекомендованої для вивчення курсу.

Взаємозв'язок між міжнародними економічними відносинами, міжнародною політикою та міжнародною економікою. Сучасний світовий порядок. Основні інститути і сили впливу. Основні концепції та закономірності які вивчає міжнародна економіка.

Міжнародні економічні відносини в античності. Міжнародна торгівля в Середньовіччі. Міжнародні економічні відносини Київської Русі та Запорізької Січі. Міжнародні економічні відносини країн Сходу.

Тема 2. Меркантилізм та теорія абсолютних переваг Адама Сміта.

Умови виникнення меркантилізму. Ранній меркантилізм і політика грошового балансу. Боротьба між прихильниками політики грошового балансу і політики торгового балансу. Основні постулати меркантилістичної політики. Джерела багатства держави при меркантилізмі. Причини занепаду меркантилістичних ідей. Неомеркантилізм.

Основні елементи економічної системи А.Сміта. Теорія вільної торгівлі в інтерпретації А.Сміта та критика меркантилізму. Принцип абсолютної переваги в міжнародній торгівлі, приклади, кількісна інтерпретація.

Тема 3. Давид Рікардо та теорія порівняльних переваг у міжнародній торгівлі. Теорема Гекшера-Оліна.

Основні положення економічної системи Давіда Рікардо. Трудова вартість в інтерпретації Д.Рікардо. Зовнішня торгівля та її вплив на багатство держав у роботі Д.Рікардо "Початки політичної економії". Закон порівняльної переваги Д.Рікардо і його кількісна інтерпретація. Недоліки теорії міжнародної торгівлі Д.Рікардо.

Основні засади теорії відносної забезпеченості чинниками виробництва (Теорема Гекшера-Оліна). Тестування теорії Гекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва.

Тема 4. Торговельна політика держави. Теорія тарифів. Нетарифні торгові бар'єри у міжнародній торгівлі.

Види митних тарифів, їх визначення і застосування у зовнішньоекономічній політиці держави. Поняття норми ефективного захисту вітчизняного виробництва (ефективний тариф), схема визначення, досвід застосування розвинутими країнами. Визначення рівня забороняючого тарифу. Оптимальний тариф, визначення, неокласичний аналіз впливу

оптимального тарифу на економіку держави. Аналіз ситуації тарифної війни.

Поняття квоти, неокласичний аналіз впливу квоти на економіку держави. Порівняльний аналіз митного тарифу і квоти в умовах конкуренції та монополії. Види інших нетарифних обмежень. Санітарні та екологічні норми у регулюванні експортно-імпорتنих операцій. Компенсаційні мита. Досвід застосування нетарифних обмежень у світовій економіці. Сучасна теорія протекціонізму.

Тема 5. Міжнародна торгівля товарами.

Поняття зовнішньоторговельних операцій, порядку оформлення та основного змісту контракту. Структура міжнародної торгівлі за товарними формами. Міжнародні правила по тлумаченню термінів „Інкотермс”. Зміст та види бартерних угод. Методи непрямой зовнішньої торгівлі. Суть міжнародної товарної біржі.

Тема 6. Міжнародна торгівля послугами.

Міжнародний ринок послуг та умови його формування. Економічний зміст франчайзингу та основні його види.

Міжнародний ринок інжинірингових та ре інжинірингових послуг. Основні чинники, які впливають на розвиток міжнародного ринку інжинірингових послуг.

Міжнародна торгівля ліцензіями та її особливості. Об’єкти ліцензій та форми ліцензійних платежів. Ноу-хау. Особливості міжнародного регулювання ринку технологій.

Економічна суть та зміст туризму. Поняття і зміст туристичного імпорту, експорту, туристичного ринку. Форми та види туризму. Система показників розвитку туризму. Організація туристичної діяльності в Україні.

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили.

Характеристика трудової міграції як характерної особливості сучасних міжнародних економічних відносин. Позитивні та негативні наслідки міграції населення для країн донорів та країн-реципієнтів. Основні міжнародні регіони, які приваблюють мігрантів. Економічні наслідки міграції робочої сили. Методи державного регулювання зовнішньої трудової міграції. Проблема нелегальної трудової міграції. Регулювання міграційних процесів на міжнародному рівні.

Тема 8. Офшорні центри у системі міжнародного бізнесу.

Суть та класифікація офшорних центрів. Суть та види офшорних операцій. Поняття податкової гавані. Основні ознаки та поняття сприятливого прапора. Особливості діяльності офшорних компаній та їх види.

Тема 9. Міжнародний рух капіталу.

Поняття, зміст, види та форми іноземних інвестицій. Суть та причини прямих іноземних інвестицій. Наслідки прямих іноземних інвестицій для економіки країни. Основні тенденції розвитку ринку прямих іноземних інвестицій.

Тема 10. Функціонування міжнародного ринку кредитних ресурсів.

Міжнародний кредит, його форми та види. Сучасні форми міжнародного кредитування. Інституціональна структура міжнародного кредиту. Зовнішній борг та проблеми його обслуговування.

Особливості та економічний зміст лізингу. Види лізингу. Міжнародний фінансовий лізинг.

Тема 11. Світова валютна система і міжнародні валютні відносини.

Національна та світова валютна система. Еволюція світової валютно-фінансової системи: система золотомонетного та золотодевизного стандарту, Бреттон-Вудська та Ямайська валютно-фінансові системи. Регіональні валютно-фінансові угруповання. „Валюта” та економічні функції валютного курсу. Фіксований та плаваючий валютний курс. Попит та пропозиція валюти. Конвертованість валют. Міжнародний валютний ринок. Сутність та види валютного ринку. Спекулятивні валютні операції.

Тема 12. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин.

Міжнародна банківська діяльність: основні поняття. Провідні міжнародні та європейські фінансові організації, характеристика основних засад їх діяльності. Система СВІТ: суть та функції. Інформація про роботу інших систем здійснення платежів розвинутих країн світу.

Тема 13. Страхування зовнішньоекономічної діяльності.

Економічний зміст страхування в зовнішньоекономічній діяльності. Суб'єкти страхових операцій у зовнішньоекономічній діяльності. Перелік основних умов страхового поліса. Основні види страхування в зовнішньоекономічній діяльності. Зміст окремих видів страхування. Міжнародне страхування та його інститути.

Тема 14. Міжнародна економічна інтеграція.

Чинники інтеграційного розвитку світової економіки. Теоретичні основи інтеграції. Види і форми міжнародної економічної інтеграції.

Економічні наслідки інтеграції. Етапи та механізми міжнародної економічної інтеграції.

Світовий досвід інтеграційного співробітництва. Інтеграційні угруповання Європи. Інтеграційні угруповання Америки. Інтеграційні

процеси в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Інтеграційні процеси в Африці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Основна**

Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер.з англ. - К.: Основи, 1998.-743с.

Додаткова

1. Герасимчук З.В., Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини. - Луцьк: Надстир'я, 2017. - 328 с.
2. Дахно І.І., Бовтрук Ю.А. Міжнародна економіка. - К.: МАУП, 2018. - 216 с.
3. Дворніков М. Є. Міжнародна економіка. - Вінниця: ВДТУ, 2011. - 201с.
4. Козак Ю. Г. та ін. Міжнародна економіка. - К.: Центр навчальної літератури; АртЕк, 2002. - 436 с.
5. Козик В.В., Ланкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. - К: Знання-Прес, 2018. - 407 с.
6. Лазебник Л.Л. Міжнародна економіка. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2011.-218с.
7. Лазебник Л.Л., Митяй С.А. Міжнародна економіка. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2013. - 308 с.
8. Міжнародні економічні відносини: Бакалаврський курс: навч. посіб. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018 . - Ч. 1 / редкол.: д-р екон. наук, проф. І. М. Посохов [та ін.]. - 605 с.
9. Міжнародні економічні відносини: Бакалаврський курс: навч. посіб. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019 . - Ч. 2, Т. 1 / редкол.: д-р екон. наук, проф. І. М. Посохов [та ін.]. - 759 с.
10. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: У 2 кн. Кн.1: Міжнародна торгівля: теорія та політика. - К.: Таксон, 2000. - 320 с.
11. Румянцев А.П. та ін. Міжнародна економіка. - К.: Знання-Прес, 2003. - 448 с.
12. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів. — Тернопіль: Екон. думка, 2018. — 496 с.
13. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика. - Львів: Каменярь, 2003.-719 с.
14. Школа І.М., Козменко В.М., Бабінська О.В. Міжнародні економічні відносини. - К.: КНТЕУ, 2013. - 589 с.

Інформаційні ресурси

1. Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552) - Сайт: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29. Документ 959-XII. - Сайт: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
3. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 5-6, ст.44). — Сайт: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text>.
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80). - Сайт: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>.